Hukuk Bölümü 2009/266 E. , 2010/24 K.

- GIDALARIN ÜRETIMI, TÜKETIMI VE DENETLENMESINE DAIR KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENIN DEĞIŞTIRILEREK KABULÜ HAKKINDA VERILEN IDARI PARA CEZASI

  - GIDALARIN ÜRETİMİ, TÜKETİMİ VE DENETLENMESİNE DAİR KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN DEĞİŞTİRİLEREK KABULÜ HAKKINDA KANUN(MÜLGA) (5179) Madde 29

"İçtihat Metni"

Davacı : N.D.

Vekili : Av. Z.Ç.E.

Davalı : Manyas Tarım İlçe Müdürlüğü

O L A Y : Manyas Kaymakamlığı İlçe Tarım Müdürlüğü'nün 21.11.2006 gün ve bila sayılı işlemi ile, 5179 sayılı Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 29. maddesinin (d) bendine göre para cezası verilmiş, durum 21.11.2006 gün ve 1708 sayılı yazı ile davacıya bildirilmiştir.

Davacı, para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

Manyas Sulh Ceza Mahkemesinin 29.12.2006 gün ve E/K:2006/123-123 sayılı kararıyla itiraz reddedilmiş, davacı vekilinin kararın kaldırılması yolundaki itirazı üzerine, BANDIRMA AĞIR CEZA MAHKEMESİ; 27.03.2007 gün ve D. İş: 2007/25, D. İş K: 2007/171 sayı ile, itiraz eden N.D. vekili Av. Zerrin Çelebi Eken tarafından verilen itiraz dilekçesi ile özetle; denetim sırasında tespit edilen hususun sadece buğday tipinin farklı olduğu, numunede insan sağlığına zararlı hiçbir madde tespit edilemediği, bu nedenlerle düzenlenen para cezasının mevzuata aykırı ve ekonomik sıkıntı içinde olan vekil eden için yıkıcı olduğunu belirterek kararın kaldırılmasını talep ettiği; Mahkemelerince yapılan incelemede; 5179 S.K.nun 30. maddesine göre idari para cezalarına karşı itirazın yetkili İdare Mahkemesince bakılması gerekli iken itirazın reddine karar verilmesinin usul ve yasaya uygun bulunmadığı; bu yönden itiraz eden N.D. vekili Av. Zerrin Çelebi Eken'in itirazının KABULÜNE, görevsizlik kararı verilerek dosyanın İdare Mahkemesi'ne havalesi yönünden Manyas Sulh Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesine, kesin olarak karar vermiştir.

MANYAS SULH CEZA MAHKEMESİ; 02.05.2007 gün ve Sayı: 2006/123 D.İş sayı ile, davanın özeti yapıldıktan sonra; dosya incelendiği ve gereğinin görüşüldüğünden bahisle; Manyas ilçe Tarım Müdürlüğü idari yaptırım kararlarının 5179 sayılı Kanunun 30. maddesine göre bu kararlara karşı yetkili mahkemenin Bursa idare mahkemesi olduğunun anlaşıldığından Mahkemelerinin Görevsizliğine, dosyanın itiraz eden vekilinin talebi de dikkate alınarak yetkili Bursa idare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Dosyanın, Bursa 2. İdare Mahkemesinin E:2008/811 sayısına kaydı yapılmış ancak, Mahkemece 20.11.2008 gün ve K:2008/1257 sayı ile dosya esas kaydının kapatılmasına karar verilmiş; davacı vekilince bu karara karşı Bursa Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilmiş, Bursa Bölge İdare Mahkemesinin 2.3.2009 gün ve E:2009/733, K:2009/653 sayılı kararı ile itiraz kabul edilerek dosyanın yetkili İdare Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiş; Bursa 2. İdare Mahkemesinin, 20.3.2009 gün ve E:2009/312 K:2009/ sayılı kararı ile dosya yetkili Balıkesir İdare Mahkemesine gönderilmiş; Balıkesir İdare Mahkemesinin 29.5.2009 gün ve E/K:2009/442-701 sayılı kararı ile dilekçenin, 2577 sayılı Yasanın 3. maddesine göre uygun hale getirilmek üzere reddine karar verilmiştir.

Davacı vekili dilekçesini yenileyerek İdare Mahkemesinden, söz konusu para cezasının iptalini istemiştir.

BALIKESİR İDARE MAHKEMESİ; 30.06.2009 gün ve E: 2009/585, K: 2009/945 sayı ile, 5179 sayılı Kanun'un Cezaların Tahsili ve İtirazlar başlıklı 30. maddesinde bu Kanunda yazılı olan idari para cezalarının, o yerin en büyük mülki amiri tarafından verileceği, verilen bu cezalara karşı, yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği hükmü yer almakta iken söz konusu Kanun hükmünün 08.02.2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ve bu tarih itibariyle yürürlüğe giren 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 543. maddesi ile yürürlükten kaldırıldığı; 5326 sayılı Kabahatler Kanun'unun 3. maddesinde ise, bu Kanunun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, genel hükümlerinin ise idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bu tür fiiller hakkında uygulanacağı düzenlenmesine, 27/1. maddesinde de idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliğini veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde Sulh Ceza Mahkemesine başvurulabileceği, bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararının kesinleşeceği hükmüne yer verilmiş olduğu; görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı, bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının geçmişe de etkili olacağı; buna göre, davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen mahkemenin görevsizlik kararı vermesinin gerekeceği; nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün 28.12.2005 günlü 26037 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, 07.03.2005 gün ve E:2004/128, K:2005/12 sayılı kararının da bu yönde olduğu; bu durumda 5179 sayılı Yasa uyarınca verilen idari para cezalarına karşı idari yargı yoluna başvurulabileceğine ilişkin düzenleme 5728 sayılı Yasa ile yürürlükten kaldırıldığından, 5326 sayılı Yasa'nın 3. ve 27. maddeleri gereğince idari para cezasına ilişkin bulunan uyuşmazlığın çözümünde Sulh Ceza Mahkemeleri'nin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle; davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 01.02.2010 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve

hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece, adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör - Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 5179 sayılı Kanun'un 29. maddesinin (d) bendi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 29. maddesinde, bu Kanuna uymayanlara uygulanacak cezai hükümler düzenlenmiş; 30. maddesinde, bu Kanunda yazılı olan idari para cezalarının, o yerin en büyük mülki amiri tarafından verileceği, verilen idari para cezalarına dair kararların ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edileceği, bu cezalara karşı, yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüşken; bu madde, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 543. maddesiyle, "Bu Kanunda yazılı olan idari yaptırımlara karar vermeye, mahallî mülki amir yetkilidir" şeklinde değiştirilmiştir. 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Olayda, para cezasının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup; 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'da yapılan değişiklikle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5179 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Manyas Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen 02.05.2007 gün ve Sayı: 2006/123 D.İş sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 01.02.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.